

5. గోపి డప్పు కథ

కింది చిత్రం చూడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి.

- చిత్రంలో ఏమేమి అమ్ముతున్నారు? వాటిలో మీకు తెల్సినవి ఏవి?
- చిత్రంలోని బాలుడు దుకాణదారుతో ఏం మాట్లాడుతున్నాడు?
- బాలుడికి ఇష్టమైన వస్తువు ఏమై ఉండవచ్చు?

పిల్లలూ! ఇలా చేయండి.

- పాఠం చదవండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- ఈ పదాలకు అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న అకారాది పట్టికను చూసి తెలుసుకోండి. లేదా మీ మిత్రులను, ఉపాధ్యాయులను అడిగి తెలుసుకోండి.
- పాఠం చిత్రం చూడండి. పాఠంలో ఉండే విషయాన్ని ఊహించండి. చెప్పండి.

పేదలకు, నిస్సహాయులకు సహాయం చేయడం వల్లనే కర్రచక్రం నాకు ఇష్టమైన డప్పుగా మారింది. ఇలా ఎవరు అనుకున్నారు? ఎందుకు? కథ చదివి తెలుసుకోండి.

సుల్తానాబాద్ గ్రామంలో గోపి అనే పిల్లవాడుండేవాడు. అతను వాళ్ళ నాయనమ్మతో పాటు ఉండేవాడు. గోపి వాళ్ళ నాయనమ్మ ఎంతో కష్టపడి బతుకు వెళ్ళదీసేది.

ఒకరోజు నాయనమ్మ గోపితో “బాబూ నేను కట్టెలు అమ్మడానికి సంతకు వెళుతున్నాను. వచ్చేటప్పుడు నీకేమైనా తీసుకురానా” అంది.

గోపి నాయనమ్మతో ... నాకేమీ వద్దుగానీ బజారులో డప్పు దొరికితే తీసుకురావా? డప్పు వాయింపడమంటే నాకు చాలా ఇష్టం, దానితో ఆడుకుంటాను అన్నాడు. నాయనమ్మ ‘సరే’ అంది.

సంతలో కట్టెలు అమ్మాక నాయనమ్మ ఒక బొమ్మల దుకాణంలోకి వెళ్ళి “బాబూ! ఈ డప్పు ధర ఎంత?” అని అడిగింది. “ఇరవై రెండు రూపాయలు” అన్నాడు దుకాణదారు. కాని నాయనమ్మ దగ్గర పదిహేను రూపాయలే ఉన్నాయి. “అయ్యో! మనవడి కోసం డప్పు కూడా కొనలేకపోయానే” అనుకుంటూ ఇంటికి బయల్దేరింది నిరాశగా.

దారిలో ఆమెకు ఒక గుండ్రని కర్రచక్రం కనిపించింది. “పోనీ దీన్నైనా తీసుకెళతాను నా మనవడు ఆడుకుంటాడు” అని ఆ చక్రాన్ని సంచీలో వేసుకుని ఇంటికి తీసుకెళ్ళింది.

గోపి పరుగెత్తుకొచ్చి నాయనమ్మను చుట్టేసాడు. ‘నాయనమ్మా డప్పు తెచ్చావా?’ అని అడిగాడు. “డప్పు మరెప్పుడైనా తెస్తాను... ఈ చక్రంతో ఆడుకో” అని కర్రచక్రాన్ని తీసి గోపికి ఇచ్చింది. గోపి ఏమీ మాట్లాడకుండా కర్రచక్రాన్ని తీసుకుని దాన్ని దొర్లించుకుంటూ ఊరిలో తిరుగసాగాడు. అతడికా కర్రచక్రం బాగా నచ్చింది.

కర్రచక్రంతో ఆడుకుంటూ వెళుతుంటే గోపికి ఒకచోట ఒక ముసలమ్మ పొయ్యి ముందర కూర్చుని ఏడవడం కనిపించింది. ఆమె దగ్గరగా వెళ్ళి ‘అవ్వా ఎందుకేడుస్తున్నావ్?’ అని అడిగాడు. “బాగా ఆకలిగా ఉంది. ఇంట్లో పిండి ఉంది గానీ పొయ్యి వెలిగించడానికి కట్టెలు లేవు. రొట్టెలు ఎలా చేసుకోవాలో తెలియడంలేదు అంది దీనంగా.

“అవ్వా! ఏడవకు. నా దగ్గర కర్రచక్రం ఉంది. దీంతో పొయ్యి వెలిగించుకొని రాట్టెలు చేసుకొని నీ ఆకలి తీర్చుకో” అని కర్రచక్రాన్ని ఆమెకు ఇచ్చాడు.

ముసలమ్మ గోపి జాలి గుణానికి సంతోషించింది. ఆ కర్రతో పొయ్యివెలిగించి, రాట్టెలు చేసుకుంది. “బాబూ! నువ్వెంతో మంచివాడివి. నా ఆకలి తీర్చావు. నీకివ్వడానికి నా దగ్గర ఏమీ లేదు. ఇదిగో ఈ రాట్టె తీసుకో. ఆకలేసినప్పుడు తిను” అని ఒక రాట్టె ఇచ్చింది.

రాట్టెను కాగితంలో చుట్టుకుని ముందుకెళ్ళాడు గోపి. కొంతదూరం వెళ్ళగానే కుండలు చేసే కనకయ్య కూతురు సరిత వాళ్ళమ్మ ఒడిలో కూచుని ఏడుస్తూ కనిపించింది. “పిన్నీ! మీ అమ్మాయి ఎందుకేడుస్తోంది”? అని అడిగాడు గోపి.

“ఆకలితో ఏడుస్తోంది. వీళ్ళ నాన్న పట్నం వెళ్ళాడు రేపు వస్తాడు. నేనేం చేయను”? అంది బాధగా.

గోపికి కూడా ఎంతో బాధ కలిగింది. “పిన్నీ! ఈ రాట్టెను తీసుకో” అని తన చేతిలోని రాట్టెను ఆమెకిచ్చాడు. పాప ఆకలి తీరి నవ్వుసాగింది.

“బాబూ! ... నువ్వు ఎంతో మంచివాడివి. నా బిడ్డ ఆకలి తీర్చావు నీకివ్వడానికి నా దగ్గర ఈ మట్టిపాత్ర తప్ప ఏమీ లేదు” అని గోపికి మట్టిపాత్ర ఇచ్చింది.

గోపి మట్టి పాత్రను తీసుకుని కొంతదూరం వెళ్ళాక బట్టలు ఉతికే రాజయ్య కనిపించాడు. అతడు తన కొడుకును మందలిస్తున్నాడు. దాంతో అతని కొడుకు ఏడుస్తున్నాడు.

“బాబాయ్! ... ఈ బాబు ఎందుకు ఏడుస్తున్నాడు”? అని అడిగాడు గోపి.

“వీడు పొద్దున్నే నా మట్టిపాత్ర పగలగొట్టాడు. అందులోనే బట్టలు ఉడికించి ఉతకాలి. ఇప్పుడు మట్టిపాత్ర ఎక్కడినుండి తేవాలి? బోలెడు

బట్టలున్నాయి. వాటిని ఉతికితేనే డబ్బులొస్తాయి” అని అన్నాడు రాజయ్య.

“బాబాయ్! అతణ్ణి ఏమీ అనకు. ఇదిగో ఈ మట్టిపాత్ర తీసుకో” అని మట్టిపాత్ర ఇచ్చేశాడు. దాంతో రాజయ్య “బాబూ! ... నువ్వెంతో మంచివాడివి” అని చెప్పి మట్టిపాత్రకు బదులుగా లోపలి నుండి ఒక పాత కంబళి తెచ్చి గోపికిచ్చాడు.

గోపి కంబళి భుజాన వేసుకుని నది దగ్గరకు వెళ్ళాడు.

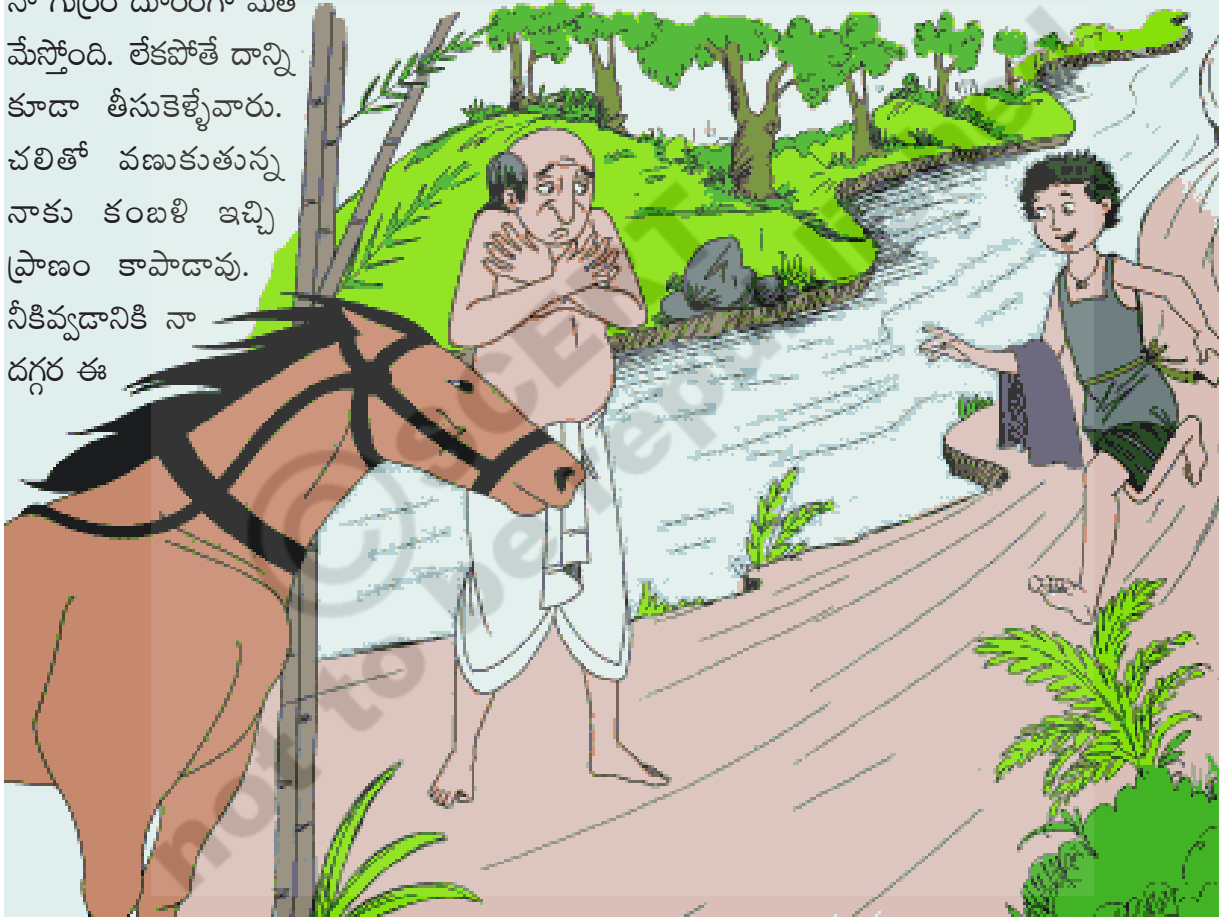
అక్కడ ఒక వ్యక్తి ఒంటిమీద సరైన గుడ్డలు లేకుండా చలికి గజగజ వణుకుతూ నిలబడి ఉన్నాడు. అతని పక్కనే ఒక గుర్రం ఉంది.

గోపి పరుగెత్తుకెళ్ళి కంబళిని అతనికిచ్చి కప్పుకోమన్నాడు. ఆ వ్యక్తి కంబళి కప్పుకొని అందులో ముడుచుకుపోయాడు. అతని చలి తగ్గింది.

“అయ్యా! మీరెవరు? ఎందుకిలా ఉన్నారు?” అని అడిగాడు గోపి.

దానికతను “నేనొక వ్యాపారిని. పట్నంలో వ్యాపారం చూసుకుని వస్తుంటే దొంగలు దాడిచేసి నా డబ్బు, నగలతో పాటు ఒంటిమీద బట్టలు కూడా దోచుకుపోయారు. సమయానికి

నా గుర్రం దూరంగా మేత మేస్తోంది. లేకపోతే దాన్ని కూడా తీసుకెళ్ళేవారు. చలితో వణుకుతున్న నాకు కంబళి ఇచ్చి ప్రాణం కాపాడావు. నీకివ్వడానికి నా దగ్గర ఈ

గుర్రం తప్ప మరేమీ లేదు” అని గుర్రాన్ని గోపికి ఇచ్చేశాడు. గోపి గుర్రం కళ్ళేన్ని చేత్తో పట్టుకుని అలా నడుచుకుంటూ పట్నంలోకి ప్రవేశించాడు.

పట్నంలో అతనికో ఊరేగింపు కనిపించింది. కాని ఆ ఊరేగింపు ముందుకు కదలడం లేదు. అందరూ నిశ్శబ్దంగా నిలబడి ఉన్నారు. అది చాలా పెద్ద ఊరేగింపు. అందరూ ఖరీదైన దుస్తులు, నగలు ధరించి ఉన్నారు. బ్యాండు మేళం వాళ్ళంతా ఒకేరకమైన తెల్లని, ఎర్రని దుస్తులలో చూడముచ్చటగా ఉన్నారు. వాళ్ళ చేతుల్లో సన్నాయి, డోలు, డప్పు ఇలా రకరకాల వాద్యాలు ఉన్నాయి.

గోపికి ఊరేగింపు ఎందుకు నిశ్శబ్దంగా ఉందో అర్థం కాలేదు. గుర్రాన్ని చెట్టుకు కట్టేసి ఊరేగింపు వద్దకు వెళ్ళాడు. ఊరేగింపు ముందర పెళ్ళికొడుకు, అతని తండ్రి దీనంగా నిలబడి ఉన్నారు.

“ఏమయింది? ఊరేగింపు ఎందుకు ఆగిపోయింది”? అని అడిగాడు గోపి.

“ఏమని చెప్పను బాబూ. నేను ఈ ఊరిలో పెద్ద షావుకారును. ఈరోజు నా ఏకైక కుమారుని పెళ్ళి. ముహూర్త సమయం దాటిపోతోంది గానీ మేము మాట్లాడుకున్న గుర్రం ఇంకా కాలేదు. మరో గుర్రం అందుబాటులో లేదు. ముహూర్తం దాటిపోతుంది. పైగా నాకిది చాలా అవమానకరం” అన్నాడు పెళ్ళికొడుకు తండ్రి.

“అయ్యో తాతా! ... దీనికే మీరింత బాధపడాలా? నా దగ్గర గుర్రం ఉంది. దాన్ని తీసుకుని ఊరేగింపు ప్రారంభించండి” అని గుర్రాన్ని తీసుకువచ్చి ఇచ్చాడు.

ఊరేగింపు మొదలైంది. పెళ్ళి అంగరంగవైభవంగా జరిగింది.

“నాయనా! నువ్వు చాలా మంచివాడివి. నేనీ ఊరిలో ధనవంతుడైన షావుకారును. నీ గుర్రానికి ఎన్ని రూపాయలు కావాలో అడుగు” అన్నాడు షావుకారు.

గోపి నిర్మలమైన మనసుతో “తాతా! నాకు డబ్బులు వద్దు. ఒకవేళ ఇవ్వదలచుకుంటే ఆ బ్యాండుమేళంలోని డప్పు ఇప్పించండి. డప్పుంటే నాకు చాలా ఇష్టం” అన్నాడు గోపి.

షావుకారు ఎంతో సంతోషించి ఆ డప్పును దాంతోపాటే డబ్బునూ ఇచ్చాడు. డబ్బు సంచీని భుజాన వేలాడేసుకుని, డప్పు కొట్టుకుంటూ ఇంటికి బయల్దేరాడు గోపి.

“ఇంటినుండి బయలుదేరేటప్పుడు నా దగ్గర ఒక కర్రచక్రం ఉంది. కానీ పేదలకు, అవసరాల్లో ఉన్నవారికి సహాయం చేయడం వల్లనే కర్రచక్రం నాకు ఇష్టమైన డప్పుగా మారింది” అని అనుకున్నాడు.

ఇవి చేయండి

I వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- అ) గోపి డప్పు కథను మీ సొంతమాటల్లో చెప్పండి.
- ఆ) “పేదలకు, అవసరాల్లో ఉన్నవారికి సహాయం చేయడం వల్లనే కర్రచక్రం నాకిష్టమైన డప్పుగా మారిపోయింది” అని గోపి అనుకున్నాడు కదా! గోపి అలా ఎందుకు అనుకున్నాడో చెప్పండి.
- ఇ) మీరు చూసిన ఏదైనా పెళ్ళి ఊరేగింపు గురించి వర్ణించి చెప్పండి.
- ఈ) ఈ కథలో గోపి కాకుండా మీకు నచ్చిన మరో వ్యక్తి ఎవరు? ఎందుకు నచ్చారో చెప్పండి.

II ధారాళంగా చదవడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- అ) పాఠం చదవండి. పాఠం ఆధారంగా గోపి ఎవరెవరికి, ఏమేమి ఇచ్చాడు? ఏమేమి తీసుకున్నాడో రాయండి.

ఏమిచ్చాడు?	ఎవరికి ఇచ్చాడు?	ఏం తీసుకున్నాడు?

- ఆ) పాఠం చదివి కింది వాక్యాలు ఎవరు ఎవరితో అన్నారో రాయండి.

1. “బాబూ! ఈ డప్పు ధర ఎంత?”
2. “వీళ్ళ నాన్న పట్నం వెళ్ళాడు. రేపు వస్తాడు”.
3. “ఊరేగింపు ఎందుకు ఆగిపోయింది?”
4. “పేదలకు, అవసరాల్లో ఉన్నవారికి సహాయం చేయడం వల్లనే కర్రచక్రం డప్పుగా మారిపోయింది”

- ఇ) పాఠం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. గోపి నాయనమ్మను ఏమని అడిగాడు?
2. నాయనమ్మ డప్పు ఎందుకు కొనలేకపోయింది?
3. గోపి ముసలమ్మకు కర్రచక్రాన్ని ఎందుకు ఇచ్చాడు?
4. రొట్టెకు బదులుగా మట్టిపాత్ర ఇస్తూ సరిత వాళ్ళ అమ్మ గోపితో ఏమన్నది?
5. గోపికి గుర్రాన్ని ఎవరు, ఎందుకు ఇచ్చారు?
6. గోపి చూసినప్పుడు ఊరేగింపు ఎలా ఉంది?
8. షావుకారు గోపికి ఏం ఇచ్చాడు?

III ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

1. గోపిని అందరూ మంచివాడని పొగిడారు కదా! మరి మిమ్మల్ని మంచివాళ్ళని ఇతరులు అనాలంటే మీలో ఏ ఏ మంచిగుణాలు ఉండాలి?
2. గోపి తన ఇంటికి వెళ్ళిన తరువాత తనకు ఎదురైన సంఘటనలను నానమ్మతో ఏమని చెప్పిఉంటాడో ఊహించి రాయండి.
3. గోపికి ఐదు సంఘటనలు ఎదురయ్యాయి కదా! అందులో మీకు బాగా నచ్చిన సంఘటన ఏది? ఎందుకు నచ్చిందో సొంతమాటల్లో రాయండి.
4. గోపి గురించి ఐదువాక్యాలు రాయండి.

IV పదజాలం

- అ) ఒక హల్లుకు వేరే హల్లు ఒత్తుగా చేరితే వాటిని 'సంయుక్తాక్షరాలు' అంటారు కదా! పాఠంలోని సంయుక్తాక్షర పదాలను రాయండి. మీకు తెలిసిన మరికొన్ని సంయుక్తాక్షర పదాలు కూడా రాయండి.

ఉదా: ఆంధ్రప్రదేశ్, కష్టపడి

- ఆ) పాఠంలో 'మట్టిపాత్ర' 'కర్రచక్రం' అనే పదాలున్నాయి కదా! వాటిలో రెండేసి పదాలు ఉన్నాయి. రెండో పదం వస్తువు అయితే, మొదటిపదం ఆ వస్తువు దేనితో తయారైందో చెబుతుంది. అలాంటి పదాలు రాయండి.

ఉదా: గుడ్డసంచీ

- ఇ) కింది వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాల స్థానంలో అదే అర్థాన్నిచ్చే మరో పదాన్ని చేర్చి వాక్యాన్ని తిరిగి రాయండి.

ఉదా: పొయ్యి వెలిగించడానికి కట్టెలు లేవు: పొయ్యి మండించడానికి కట్టెలు లేవు.

- 1) నా బిడ్డ ఆకలి తీర్చావు. :
- 2) పాత కంబళి గోపికి ఇచ్చాడు. :
- 3) ఒంటి మీద బట్టలు కూడా దోచుకుపోయారు. :
- 4) గుర్రాన్ని చెట్టుకు కట్టేసి వెళ్ళారు. :
- 5) డప్పు కొట్టుకుంటూ ఇంటికి బయలుదేరాడు. :

V సృజనాత్మకత

- అ) గోపికి, పావుకారుకు మధ్య జరిగిన సంఘటనను సంభాషణల రూపంలో రాయండి.
- ఆ) పాలిథిన్ కవర్/ గట్టి కాగితాలు /ప్లాస్టిక్ డబ్బా వంటి వాటిని తీసుకోవాలి. వాటిని కుండ మూతకు కట్టి /అతికించి సొంతంగా డప్పు తయారు చేయండి. దీన్ని వాయిస్తూ పాట పాడండి.

VI ప్రశంస

- అ) గోపి తన దగ్గర ఉన్న కర్రచక్రం, మట్టిపాత్ర, రొట్టె, కంబళి ఇలా అన్నింటిని అవసరమైనవారికి ఇచ్చేశాడు కదా! ఇలా మీరు కూడా అవసరం పడిన వారికి మీ దగ్గర ఉన్నవి ఏమేం ఇస్తారు?

VII భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

అ) కింది అసమాపక, సమాపక క్రియా పదాలను ఉపయోగించి వాక్యాలు రాయండి.

అవి ఏ కాలానికి చెందిన క్రియాపదాల్లో రాయండి.

1. వచ్చి, చేసింది
2. తిని, చూస్తుంది
3. చదివి, రాస్తూ ఉన్నాడు
4. రుబ్బి, చేశారు
5. తెచ్చి, వండుతారు

ఉదా: పాపవచ్చి, భోజనం చేసింది (భూతకాలం క్రియాపదం)

పాపవచ్చి, భోజనం చేస్తూ ఉంది (వర్తమానకాలం క్రియాపదం)

పాపవచ్చి భోజనం చేస్తుంది (భవిష్యత్కాలం క్రియాపదం)

ప్రాజెక్టు పని

రకరకాల సంగీత వాద్యాల చిత్రాలను సేకరించండి. మీకు నచ్చిన ఒక వాద్యపరికరం గురించి వివరాలు రాయండి. తరగతి గదిలో ప్రదర్శించండి.

నేనివి చేయగలనా?

1. గోపిడప్పు కథను సొంత మాటల్లో చెప్పగలను. ఔను/కాదు
2. పాఠంలో ఎవరు ఎవరితో ఏమన్నారో గుర్తించగలను. పాఠంలోని ముఖ్యమైన సంఘటనలను గుర్తించగలను. ఔను/కాదు
3. గోపి గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. కథను ఊహించి పొడిగించగలను. ఔను/కాదు
4. సంఘటనకు సంభాషణలు రాయగలను. డప్పు తయారు చేసి పాటపాడగలను. ఔను/కాదు

విద్య, స్వాభిమానం, శీలం ఈ మూడూ నా ఆరాధ్యదేవతలు.

- డా॥ బి.ఆర్. లంబేడార్